

BESZÁMOLÓ A MECSEKI NÖVÉNYFÖLDRAJZI KUTATÁSOKRÓL

HORVÁT A. OLIVÉR
a biológiai tudományok kandidátusa
Janus Pannonius Múzeum, Pécs

A Magyar Tudományos Akadémia célhitel támogatásával végeztem a Mecsekben és környékén geobotanikai kutatásokat, elsősorban növényföldrajzi, főleg erdőtípológiai és termőhelyfeltérési térképezést. Kutatómunkám kiterjedt a Mecsek környékére, Baranya megye egész területére, sőt kutatóutakon voltam az ország területén másfelé is. Összehasonlító vegetációtanulmányok és tapasztalatcsere végett, munkám elmélyítése céljából, sokat voltam külföldön, résztvettem kongresszusokon és nemzetközi növényföldrajzi kirándulásokon.

Felkerestem elsősorban azokat a tájakat, melyeket a Mecsekhez hasonlóan szubmediterrán flórája és vegetációja van Belgrádtól egészen Montpellierig, de tanulmányoztam az eumediterrán flórát és vegetációt is egészen Szicíliáig, míg a mediterrán és kontinentalis kisugárzásokat és befolyásokat megvizsgáltam főnt északon Fenn-Skandináviában is. Belföldi és külföldi tanulmányútjaimon gyűjtött növények a pécsi múzeum herbáriumába kerültek, míg külföldi kongresszusi élményeimről a Magyar Biológiai Társaság növénytani szakosztályának ülésein számoltam be. Nemzetközi kongresszusokon is számos előadást tartottam kutatásaim eredményeiről.

A kutatómunkám legfőbb eredménye az, hogy elkészült a Mecsek vegetációjának színes, 1:10 000-es méretarányú térképe. Erről készült 1:25 000-es és 1:50 000 méretarányú kicsinyített térkép is.

A Mecsek vegetációjának térképezett növénytársulásai, szubasszociációi

1	Quercus — Carpinetum caricetosum pilosae et subnudum)
(associationes junioresque sine faciebus)
2	melicetosum uniflorae
3	festucetosum drymeiae
4	asperuletosum odoratae
5	Quercetum petraeae — cerris melicetosum uniflorae
(associationes junioresque sine faciebus)
6	poetosum nemoralis et festucetosum
heterophyllae
7	brachypodietosum silvatici
8	caricetosum flaccae
9	castanetosum festucetosum
heterophyllae
10	Fagetum caricetosum pilosae et subnudum
(associationes junioresque sine faciebus)

11		melicetosum uniflorae
12		asperuletosum odoratae
13		festucetosum drymeiae
14	Castaneo — (Luzulo =) Quercetum	
15	Deschampsio — (Luzulo =) Fagetum	
16	Genisto — Quercetum	
17	Phyllitidi — Aceretum	
18	Cultura Pini	
19	Cultura Robiniae	
20	Orno — Quercetum pubescentis caricosum humilis	
21		brachypodiosum silvatici
22		melicosum uniflorae
23		caricosum flaccaae
24	Cotino — Quercetum pubescentis brometosum erectifescetosum	
25	tiliosum argenteae	
26	ornosum	
27	Diplachno — Festucetum sulcatae	
28	Mercuriali — Tiliatum	

A Mecsek erdeinek elemzése a fitocönológiai térkép planimetriás kiértékelése alapján:
Associationes montium Mecsek (156 km²)

1.	Quercus — Carpinetum	46,0%
2.	Quercetum petraeae — cerris	26,0%
3.	Fagetum sylvaticae	22,0%
	Quercetum pubescentis	2,0%
	Cultura Pini	2,0%
	Cultura Robiniae	1,0%
	Castaneo-(Luzulo)-Quercetum	0,4%
	Mercuriali-Tiliatum	0,3%
	Deschampsio- (Luzulo-) Fagetum,	
	Diplachno-Fescuetum,	
	Phyllitidi-Aceretum	0,3%
		100,0%

Subassociationes silvarum frequentiores montium Mecsek

	1 %	2 %	3 %	Summatim %
Caricetosum pilosae	40,0	—	20,0	60,0
Melicetosum uniflorae	5,0	10,0	1,8	16,8
Fescuetosum heterophyllae-poetosum nemoralis	—	10,0	—	10,0
Brachypodietosum silvatici	—	4,0	—	4,0
Caricetosum flaccaae	—	2,0	—	2,0
Fescuetosum drymeiae	0,4	—	0,1	0,5
Asperuletosum odoratae	0,3	—	0,1	0,4
Poetosum nemoralis	0,3	—	—	0,3

Kutatási eredményeimet a gyakorlat részére a Mecseki Erdőgazdaság és Erdőrendezőiség is átvette. Mecseki kutatóútjaimon majdnem kivétel nélkül mindig velem voltak a Mecseki Erdőgazdaság szakemberei is. A térkép elkészítésénél főleg Molnár István pécsi osztályvezető-erdőmérnök volt a legkitartóbb munkatársam. Felhasználta kutatásaim eredményeit a Kőjál, míg a pécsi Janus Pannonius Múzeum új, korszerű természettudományi kiállí-

tásának az alapját is ez a vegetációtérkép képezi. Ezenkívül a felső- és középfokú közoktatás, népművelés, pécsi és baranyai idegenforgalom, természetvédelem, farmakognózis és a természeti földrajzi kutatás (elsősorban a Magyar Tudományos Akadémia pécsi Dunántúli Tudományos Intézete révén) is komplex módon bekapcsolódott ebbe a sokrétű kutató munkába. Kutatásaim eredményeiről számos belföldi és külföldön is megjelent tanulmányom (szám szerint 26) tájékoztat. Elkészült a Mecsek vegetációjáról szóló monográfiám is.

Ezt a 15-éves kutatómunkát (1952—1967) megelőzte 1932—1952 között a Mecsek flórájának és vegetációjának feltárása. A florisztikai kép is gazdagodott sok érdekes adattal a vegetációtérképezés kapcsán.

A Mecsek érdekes, szubmediterrán flórája és vegetációja sok külföldi szakembert (39) vonzott hozzám. Ezeken kívül majdnem mindegyik magyar botanikus is járt a kutatási területemen az elmúlt 15 év alatt is.

